

PROGRAMACIÓN LOMCE RELIXIÓN CATÓLICA

CURSO 2019-2020

INDICE		
		Páxina
1	Introducción e contexto	3
	Características do centro e do alumnado	
	Obxectivos adaptados ao contexto	
2	Secuenciación e temporalización	6
	Secuenciar e temporalizar os contidos por unidades e /ou proxectos	
3	Relacionar para cada unidade:	9
	Contidos, criterios de avaliación, competencias clave e estándares	
	Establecer para cada estándar:	
	Grao mínimo de consecución	
	Peso na cualificación	
	Instrumentos de avaliación	
	Temas transversais	
4	Metodoloxía didáctica:	30
	Estratexias metodolóxicas	
	Outras decisións metodolóxicas: agrupamentos, tempos, espazos, materias, recursos	
5	Avaliación	32
6	Materias pendentes de cursos anteriores	36
	Procedemento para o seguimento e avaliación das materias pendentes: Traballo, probas, etc.	
	Criterios de cualificación: valoración de traballos, probas escritas, outras.	
7	Avaliación do proceso de ensino e da práctica docente	36
	Indicadores de logro da planificación e do proceso de ensino	
	Indicadores de logro da práctica docente	

8	Avaliación da programación didáctica	40
	Indicadores de logro sobre a programación didáctica	
9	Atención á diversidade	40
	Medidas ordinarias: Organizativas	
	Medidas ordinarias: Curriculares	
	Medidas extraordinarias: Organizativas	
	Medidas extraordinarias: Curriculares	
10	Actividades complementarias e extraescolares	41
11	Acción de contribución ao plan lector	43
12	Acción de contribución ao plan T.I.C.	43
13	Acción de contribución ao plan de convivencia	44
14	Datos do departamento	46

1. Introducción e contextualización.

A Lei Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, para Mellora da Calidade Educativa, LOMCE, no artigo 6.1, define o currículo como a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada un dos ensinos.

O contido do currículo de Relixión Católica parte da experiencia humana e desenvólvese de xeito respectuoso coas etapas do desenvolvemento infantil e adolescente, colaborando, neste sentido, coas aprendizaxes instrumentais e transversais propios de cada etapa educativa.

A relixión é un feito presente innegablemente na humanidade e na nosa sociedade, por iso a necesidade dun estudo sistemático para comprender a nosa historia e cultura galegas que están conformadas por crenzas, símbolos e valores do cristianismo. O ensino da relixión católica na escola responde á necesidade de respectar e ter en conta o conxunto de valores nos que a persoa naceu e que se denomina tradición.

Así, o currículo de Relixión Católica contribúe á educación integral do estudante nesa necesidade pois responde á dimensión relixiosa de todo ser humano e, á vez, introdúceo na realidade á luz dunha hipótese ofrecida por unha historia e unha tradición. Deste xeito, é promovido o recoñecemento dun sentido da existencia dun xeito coherente co propio desenvolvemento psicolóxico e evolutivo do alumnado.

A liberdade relixiosa de persoas e pobos é recoñecida pola Declaración Universal de Dereitos Humanos de 1948. Asemade a Constitución Española non só recoñece a liberdade relixiosa senón tamén garante “dereito que asiste aos pais para que os seus fillos reciban a formación relixiosa e moral que estea de acordo coas súas conviccións” no artigo 27.3. Un dereito que tamén forma parte de tratados internacionais recoñecidos por España como o Pacto Internacional de Dereitos Económicos Sociais e Culturais no seu artigo 13.3 e a Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea, artigo 14.3, entre outros.

O Acordo Internacional que subscribiu o Estado Español coa Santa Sé sobre Ensino e Asuntos Sociais, asinado o 3 de xaneiro de 1979, outorga (art. 6) a competencia para elaborar o currículo da materia de Relixión e Moral Católica á xerarquía eclesiástica. Esta programación é desenvolvida, consecuentemente, segundo as orientacións da Comisión Episcopal correspondente que dispuxo catro bloques de contidos os cales se espallan aquí en tres avaliacións para cada un dos niveis do centro.

2.- Contexto

1.- Contexto do centro

* Características do centro:

Situación
Centros adscritos
Ensinanzas que oferta o centro
Características singulares

* Características do alumnado:

Lingua materna dominante
Alumnado con NEAE no curso actual
Problemas sociais destacados: abandono escolar, poboación emigrante, absentismo, violencia e/ou acoso escolar, ...
Outras características

2.- Obxectivos (adaptados ao contexto do centro e do alumnado):

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no

respecto aos demais, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos, exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e da comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua castelá e galega, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de xeito apropiado.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e dos demais, así como o patrimonio artístico e cultural.
- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, co consumo, co

coidado dos seres vivos e co medio, contribuíndo á súa conservación e mellora.

- n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

2. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS (1º, 2º, 3º e 4º ESO E 1º, 2º BACH)

Secuenciación e temporalización dos contidos 1º ESO

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización		Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións	
1ª Avaliac.		B1	BLOQUE 1: O sentido relixioso do home				
	1	B1.1	Valora as relixións na historia da humanidade	1	Setem/ out	2/2	
		B1.2	Relación e diferenzas entre as relixións da antigüidade				
		B1.3	O relato bíblico "A historia do patriarca Xosé". A súa espiritualidade				
		B1.4	Os valores do hinduísmo e do cristianismo				
	2	B1.5	Comportamentos relacionados coa destrución e conservación do mundo	2	Out / Nov	2/4	
		B1.6	Características, principios éticos e comportamentos morais e ecolóxicos que compoñen a moral católica do medio				
		B1.7	Os dous relatos bíblicos de "A Creación de Deus"				
		B1.8	Xesús, mostra espiritual de natureza e o sentimento de loanza				
		B1.9	O valor de humanizar a persoa e a terra				
							X

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto / Unid. Did.	Temporalización	
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións
2ª Avaliac.	3	B2	BLOQUE 2: A revelación .Deus intervén na historia	3	Xan.	3
		B2.1	Deus na historia de salvación			
		B2.2	A plenitude na historia de Salvación			
		B2.3	O relato bíblico "David e Goliath"			
		B2.4	Significado Espiritual dos nomes e o sentimento de desexar a Deus			
		B3	BLOQUE 3: Xesucristo, cumprimento da historia de salvación			
	4	B3.1	A encarnación Xesucristo como Deus e home	4	Xan / Feb	4
		B3.2	Amensaxe de Xesús: O Reino de Deus ,os milagres, a Igrexa			
		B3.3	O relato bíblico "A parábola do sementador"			
		B3.4	O sentimento de alegría e espiritualidade desde os nomes de Xesucristo			
	B3.5	Os valores das Benaventuranzas				
3ª Avaliac.	5	B4	BLOQUE 4: Permanencia de Xesucristo na historia. A Igrexa	5	Abril	4
		B4.1	A Igrexa, presenza de Xesucristo na historia			
		B4.2	Características da liturxia e sacramentos			
		B4.3	O relato bíblico "O bautismo de Xesús"			
		B4.4	A Espiritualidade dos sacramentos e o sentimento da oración			
		B4.5	O valor da paternidade...		Maio	4
		...		Xuño	1	

4. Secuenciación e temporalización dos contidos 2º- ESO

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización		Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións	
1ª Avaliac.		B1	BLOQUE 1: O sentido relixioso do home				
	1	B1.1	O ser humano creado por Deus, libre e intelixente á súa imaxe e semellanza.	1	Setem/ out	2/2	
		B1.2	A persoa é un ser relixioso: a relixiosidade.				
		B1.3	O relato bíblico de "Abraham e Isaac."				
		B1.4	A espiritualidade e a persoa na Biblia ;o sentimento espiritual.				
		B1.5	Dimensións e valores da persoa.				
	2	B1.6	O fundamento da dignidade da persoa.	2	Out/ Nov	2/4	
		B1.7	Características do proxecto persoal de vida cristiá e os principais modelos de vida para o cristián.				
		B1.8	O relato bíblico "A parábola dos talentos".				
		B1.9	O valor do tempo na Biblia e o sentimento de dignidade.				
B1.10		Os proxectos de vida e os seus valores.					X

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto / Unid. Did.	Temporalización	
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións
2ª Avaliac.		B2	BLOQUE 2: A revelación Deus intervén na historia.			
	3	B2.1	Características xerais e clasificación dos libros da Biblia.	3	Xan.	3
		B2.2	Orixe, composición e interpretación dos libros Sagrados.			
		B2.3	O relato bíblico "A historia de Xonás".			
		B2.4	A Lectio Divinae o sentimento de comunicarse.			
		B2.5	O valor da amizade.			
		B3	BLOQUE 3: Xesucristo, cumprimento da historia de salvación.			
	4	B3.1	O Credo, síntese da acción salvífica de Deus na historia.	4	Xan / Feb	4
		B3.2	Características e verdades de fe da escatoloxía cristiá.			
		B3.3	O relato bíblico "o Xuízo Final e definitivo".			
B3.4		Os textos bíblicos sobre a vida eterna.				
	B3.5	O valor de cambiar.				
3ª Avaliac.		B4	BLOQUE 4: Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexia.			
	5	B4.1	Expansión da igrexa , as primeiras comunidades.	5	Abril	4
		B4.2	As notas da Igrexia .			
		B4.3	" O relato bíblico "Aparábola dos xornaleiros da viña".			
		B4.4	Espiritualidade do canto relixioso e sociabilidade.			
		B4.5	O valor da solidaridade.		Maio	4
		...		Xuño	1	

Secuenciación e temporalización dos contidos:3º ESO

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización		Probos avaliación	
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións		
1ª Avaliac.	1	B1	BLOQUE 1: O sentido relixioso do home e da muller	1	Setem.	2		
		B1.1	O dexeso de felicidade					
		B1.2	A necesidade de sentirse amado/a					
		B1.3	O ser humano busca a Deus					
	2	B1.4	Diferentes respostas fronte ao sufrimento no mundo		Out / Nov	4/3		
		B1.5	A biblia na cultura europea					
			B1.6	O budismo: o karma a reencarnación	2	/Dec	1	
			B1.7	O budismo superación :a superación do sufrimento eo nirvana .				
			B1.8	O islam :a submisión a Alá e a crenza na predestinación				
			B1.9	A New Age: principios fundamentais				
		B1.10	A actitude de Xesús fronte ao sufrimento				X	

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto / Unid. Did.	Temporalización		
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións	
2ª Avaliac.	3	B2	BLOQUE 2: A Revelación :Deus intervén na histori	3	Xan.	4	
		B2.1	O pecado de Adán e Eva no relato do Xénese				
		B2.2	As consecuencias do pecado				
		B2.3	En que consiste a ruptura con Deus				
		B2.4	En que consiste a ruptura cos demais				
	4	B2.5	A vocación é unha chamada de Deus	4	Feb/ Mar	4/3	
		B2.6	A resposta á chamada de Deus				
		B3	BLOQUE.3:...Xesús, cumprimento da Historia de salvación				
		B3.1	Xesús sae ao encontro das persoas				
		B3.2	Zaqueo, o cambio de vida				
		B3.3	Nicodemo e Xesús				
		B3.4	O encontro de Xesús e María Magdalena				
		B3.5	Paulo de Tarso e Xesús				
Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización		
Tema / U.D.	Bloque	Contido	Mes		Sesións		
3ª Avaliac.	5	B4	BLOQUE.4:...A permanencia de Xesús na Historia da Igrexia	5	Abril	4	
		B4.1	A proposta de valores cristiáns				
		B4.2	O labor social da Igrexia: educativo, cultural e asistencial				
		B4.3	A arte sacra ao longo dos séculos , estilos e tendencias				
			B4.4	A análise dunha obra de arte		Maio	3
			B4.5	A beleza de fe cristiá na arte...			
			B4.6	Manifestacións artísticas de carácter relixioso: arquitectura, escultura, pintura e música			
		B4.7	Novas formas de anunciar a mensaxe de Xesús...		Xuño	1	

4. Secuenciación e temporalización dos contidos 4º ESO

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización		Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións	
1ª Avaliac.	1	B1	BLOQUE 1: O sentido relixioso do home e da muller	1	Setem.	2	
		B1.1	O desexo de atoparse con Deus.				
		B1.2	As relixións : busca do sentido da vida .				
		B1.3	O relato bíblico “ Rut, a extranxeira”				
		B1.4	A espiritualidade da paz interior e o sentimento de busca de sentido.				
		B1.5	O valor do diálogo.		Out	4	
	2	B1.6	A finalidade de Deus có ser humano..	2	Nov/D ec	4/1	
		B1.7	A dobre realidade da Igrexa na historia de Idade Moderna e da Idade Contemporánea				
		B1.8	O relato bíblico de “ Oprofeta Xeremías”.				
		B1.9	O agradecemento e o sentimento de aproveitar o tempo.				
B1.10		O valor da fidelidade.					

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto / Unid. Did.	Temporalización	
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións
2ª Avaliac.	3	B2	BLOQUE 2: A Revelación :Deus intervé n na histori	4	Xan/Fe b.	3/2
		B2.1	A figura mesiánica do Servo de lavé.			
		B2.2	Características da moral católica da vida pública .			
		B2.3	O relato bíblico “ A historia do rei Saúl”			
		B2.4	A práctica da fe cristiá e o sentimento de sufrimento.			
		B2.5	O valor do compromiso social.			
	4	B3	BLOQUE.3:...Xesús, cumprimento da Historia de salvación	5	Feb/ Mar	2/4
		B3.1	A chamada de Xesús a colaborar con Él xera unha comunidade.			
		B3.2	Compromisos para actualizar a misión de Xesús.			
		B3.3	O relato bíblico” Xesús chama os primeiros discípulos”.			
B3.4		Comunicación con Xesús e sentimento de entrega personal.				
	B3.5	O valor da crítica moral.				
3ª Avaliac.	5	B4	BLOQUE.4:...A permanencia de Xesús na Historia da Igrexia	8	Abril/ Maio	3/2
		B4.1	Autoridade positiva e autoritarismo.			
		B4.2	A autoridade eclesial ao servizo da verdade.			
		B4.3	O relato bíblico “Susana , Daniel e os dous xuíces”.			
		B4.4	A verdade do ser humano e o sentimento de sinceridade.			
		B4.5	O valor da verdade....			
	6	B4.6	A misión da Igrexa no mundo.....	9	Maio/ Xuño	3/2
		B4.7	Características da civilización do amor que constrúen os cristiáns por todo o mundo.			
		B4.8	O relato bíblico “ O ceo novo e a terra nova “.			
		B4.9	Espiritualidade ecolóxica e sentimento de eternidade.			
B4.10		O valor de cambiar o mundo .				

Secuenciación e temporalización dos contidos 1ºBAC

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización		Probos avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións	
1ª Avaliac.	1	B1	BLOQUE 1: ANTROPOLOXÍA CRISTIÁ	1	Setemt /Out./ Nov	2/4/1	
		B1.1	O home, ser relixioso que busca o sentido da vida				
		B1.2	Expresións históricas do sentido relixioso				
		B1.3	O misterio da persoa humana				
	B1.4	O fundamento da persoa humana					
	2	B1.5	Teño algo que decir de Deus	2	Nov	3	X
B1.6	As diversas posturas ante o feito relixioso na sociedade de hoxe en día						

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto / Unid. Did.	Temporalización	
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións
2ª Avaliac.	3	B2	BLOQUE 2: DOCTRINA SOCIAL DA IGREXA	3	Xa/Febr	3/2
		B2.1	Orixes e evolución da doutrina social da Igrexa			
		B2.2	Principios fundamentais da Igrexa			
	4	B3	BLOQUE 3: A FÉ AXUDA OU ESTORBO?	4	Fe/Mar	2/3
		B3.1	Formas de coñecemento a longo da historia coas que o ser humano descobre a realidade e a fe			
		B3.2	Percurso histórico das relacións entre ciencia e fe			
B3.3		O vínculo indisoluble entre ciencia e fe				
3ª Avaliac.	5	B4	BLOQUE 3: CANDO DEUS CONVERTESE EN VIDA	5	Abril	4
		B4.1	A vida monacal fonte de cultura			
	6	B4.2	Deus está en todas partes. Significado do termo e dimensión da cultura	6	Maió/ Xuño/	4/1

4. Secuenciación e temporalización dos contidos 2º- BACH

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización		Probos avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións	
1ª Avaliac.		B1	BLOQUE 1: Antropolxía cristiá.				
	1	B1.1	A orixe do concepto de persoa.	1	Setem/ out	2/2	
		B1.2	Definición de persoa.				
		B1.3	Ser persoa.				
		B1.4	O persoalismo como corrente a favor da persoa humana.				
	2	B1.5	A importancia da dignidade do ser humano e a súa desprotección.	2	Out/ Nov	2/4	
B1.6		O mundo actual e a cuestión bioética.					
B1.7		.As diversas incompreensións actuais respecto a vida.					
B1.8		.Vida e dignidade, dous realidades inseparables.					
						X	

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto / Unid. Did.	Temporalización	
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións
2ª Avaliac.	3	B2	BLOQUE 2: Doutrina Social da Igrexia.	3	Xan./Feb	4/1
		B2.1	A DSI, a persoa e os seus dereitos e a vida			
		B2.2	A DSI e o traballo.			
		B2.3	A DSI e as relacións internacionais.			
		B2.4	A DSI e a economía			
	B2.5	A DSI , guía do actuar cristián.				
		B3	BLOQUE 3: Relación entre a razón, a ciencia e a fe.			
	4	B3.1	Un mundo da ciencia e de técnica.	4	Feb/Marzo	3/1
		B3.2	Os límites da ciencia.			
		B3.3	Aportacións dos investigadores cristiáns a ciencia e á técnica no contexto actual.			

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización	
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións
3ª Avaliac.	5	B4	BLOQUE 4:A Igrexa xeradora de cultura ao longo da historia.	5	Abril	2
		B4.1	A acción evangelizadora da Igrexa e a promoción dos seres humanos.			
	6	B4.2	.A expresión da fe xera beleza a través da arte.	6	Maio	3
		...		Xuño	1	

3 - Relacionar aspectos curriculares para cada unidade e estándares(1º, 2º, 3º, 4º ESO e 1º, 2º BACH)

Relacionar aspectos curriculares para cada unidade 1º-ESO

1ª Aval
1ºESO

Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)

Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación

Temas transversais

Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criterios	Identif. Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Instrumentos						Temas transversais							
								OB	PA	EO	PE	Rúb (2)	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV		
1	B1.1		B1.1.1	caa/cmct/cd /ccl	Define que é a relixión	50%	10%	50%			50%				X						
			B1.1.2	caa/cmct/ccl	Nomea expresións relixiosas máis antiga	50%	10%	20%	30%	50%										X	
	B1.2		B1.2.1	caa/ccl/cd/ccl	Establece diferenzas entre as relixións da Antigüidade e o cristianismo	100%	25%	20%	50%	30%								X			
	B1.3		B1.3.1	Ccl/caa/csc/ccec	Escribe o argumento do relato bíblico da "A historia do patriarca Xosé"	50%	5%	20%	50%		30%						X				
	B1.3		B1.3.2	Ccl/caa/csc/ccec	Enumera valores e antivalores dos seus personaxes	80%	20%	20%		60%	20%				X						
	B1.4		B1.4.1	Ccl/caa/csc/csc/ccec	Participa en debates sobre a espiritualidade por medio do diálogo	50%	10%	20%	40%	60%							X				
B1.5		B1.5.1	Ccl/cd/caa/csc/ccec	Elixe a xerarquía de valores do hinduísmo e do cristianismo na actualidade	100%	20%	50%			50%							X				
2	B1..2		B1.2.1	Ccl/cd/cca/csc	Escribe comportamentos que deben practicar os cristiáns en relación coa ecoloxía integral i	50%	20%	50%		50%					X			X			
			B1.2.2	Ccl/caa/csc/ccec	Expresa a moral católica do medio	100%	20%	50%	20%	30%										X	
			B1.2.3	Ccl/caa/csc	Argumenta a orixe do mundo e a realidade como froito do designio amoroso de Deus	100%	20%	30%	20%	20%	30%										X
			B1.2.4	Ccl/cd/caa/csc/ccec	Extrae ensinanzas de textos evanxélicos sobre a natureza	80%	20%	50%		30%	20%							X			
			B1.2.5	Ccl/caa/csc/csiee	Dialoga,segundo unhas pautas,sobre o contido dunha película	40%	20%	50%	20%	50%								X			

LENGUA COMPETENCIAS

CCL Comunicación lingüística
CMCT Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD Competencia dixital
CAA Competencia aprender a aprender
CSC Competencias sociais e cívicas
CSIEE Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC Conciencia e expresións culturais

LENGUA TRANSVERSAIS

CL Comprensión lectora
EOE Expresión oral e escrita
CA Comunicación audiovisual
TIC Tecnoloxías da información e comunicación
EMP Emprendemento
EC Educación cívica
PV Prevención da violencia

(1) A partir de cada estándar pódese determinar "indicadores de logro" máis precisos que indiquen o nivel de adquisición do mesmo. (O instrumento máis idóneo é a rúbrica)

(2) As rúbricas soen utilizarse para avaliar as producións do alumnado: traballos de aplicación, sínteses e textos escritos,...

Relacionar aspectos curriculares para cada unidade 1º-ESO

2ª Aval		Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)				Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación						
Tema/UD	Identif. Contidos	Identif. Criterio	Identif. Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Instrumentos				
								OB	PA	EO	PE	

3	B2.1		B.2. 1.1	Ccl/cd/cca/csd	Describe os persoaxes acontecementos máis significativos da historia de salvación	100%	30%	50%	30%	30%		
	B2.2		B.2.2.1	Ccl/cd/caa/csc	Define a historia de salvación que lle revela Deus ao pobo de Israel	50%	20%	20%	50%	20%	10%	
	B2.3		B.2.3.1	Ccl/cd/cca/csc	Resume o argumento e as ensinanzas do relato bíblico de "David e Goliath"	80%	20%	50%		30%	20%	
			B.2.3.2	Ccl/cd/cca/csc	Enumera valores e antivalores dos seus personaxes	80%	20%	50%		30%		20%
	B2.4		B.2.4.1	Ccl/caa/csc/csie	Autoavalia a partir dunhas claves de interpretación o grao de confianza persoal ...	100%	10%	50%		40%		

4	B3.1		B.3.1.1	Ccl/caa	Describe o misterio da encarnación	50%	10%	20%	30%		50%	
	B3.2		B.3.2.1	Ccl/cd/caa/csc	Extrae conclusións sobre as características e os valores da mensaxe sobre o Reino de Deus	100%	20%	20%		50%	30%	
	B3.3		B.3.3.1	Ccl/cd/cca/csc	Escrebe o argumento, ensinanzas e analogías do relato bíblico "A parábola do sementador"	80%	10%	20%	30%	10%	20%	
	B3.3		B.3.3.2	Ccl/cd/cca/csc/	Nomea valores que xorden das parábolas do Reino de Deus	50%	10%	30%		50%	20%	
	B3.4		B.3.4.1	Ccl/cd/caa/csc/cec	Investiga sobre os nomes de Xesús no NT	100%	10%	30%	50%		50%	
	B3.4											
B3.4		B.3.4.2	Ccl/cd/caa/csc/cec	Deseña unha postal de Nadal	30%	10%	50%	50%				
	B3.5		B.3.5.1	Ccl/cca/csc/csie	Define que son as Benaventuranzas	50%	10%	50%	50%		50%	

Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criteri	Identif. Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Instrumentos				
								OB	PA	EO	PE	

5	B4.1		B4.1.1	Ccl/caa/csc	Sinala e explica as distintas formas de presenza de Xesús na Igrexa	80%	20%	30%	20%	10%	40%	
			B4.2.1	Ccl/cd/cca//csc/ccec	Define a liturxia católica e cales son os sete sacramentos	100%	20%	20%	30%	10%	40%	
	B4.2		B4.2.2	Ccl/cd/cca/csc/ccec	Sintetiza que son os sacramentos e os seus principais ritos e simbolos	80%	10%	20%	20%		50/	
	B4.3		B4.3.1	Ccl/cd/caa/csc	Resume o argumentoe aensinanza que se extrae do relato bíblico"O Bautismo de Xesús"	50%	10%	40%	20%		50%	
			B4.3.2	Ccl/cd/caa/csc	Emprega argumentos propios para discutir unha opinión	40%	10%	50%		40%	10%	
	B4.4		B4.4.1	Ccl/cd/caa/csc/ccec	Investiga sobre eos sacramentos na Biblia	80%	20%	50%		30%	20%	
	B4.5		B4.5.1	Ccl/caa/csc/ccec	Participa nun cine –forum sobre a fraternidade	50%	10%	50%	50%	50%		

Relacionar aspectos curriculares para cada unidade 2º- ESO

1ª Aval

Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)

Critérios de cualificación e instrum

Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criterios	Identific Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Instrumentos		
								OB	PA	EO
1	B1.1		B1.1.1	CCL,CAA,CSC,CCEC	Argumenta a dignidade do se humano en relación aos outros seres vivos.	50%	10%	50%		
			B1.1.2	CCL,CD,CAA,CSC,CCEC	Distingue e debate de forma civilizada e respectuosa a orixe do ser humano.	50%	10%	20%	30%	50%
	B1.2		B1.2.1	CCL,CD,CAA,CSC,CCEC	Escribe o argumento do relato bíblico "Abraham e Isaac"	100%	20%	20%	50%	30%
	B1.3		B1.3.1	CCL,CD,CCA,CSC,CCEC	Expresa as ensinanzas deste relato para a vida persoal.	50%	10%	20%	50%	
	B1.3		B1.3.2	CCL,CD,CCA	Investiga,coa Biblia sobre as dimensións humanas.	80%	20%	20%		60%
	B1.4		B1.4.1	CSC,CSIEE,CCEC	Valora o sentimento espiritual por medio de mándaas.	50%	10%	20%	40%	60%
	B1.5		B1.5.1	CCL,CAA,CSC,CCEC	Selcciona as dimensións e os valores que debe desenvolver máis para medrar de forma integral	100%	20%	50%		
2	B1..2		B1.2.1	CCL,CD,CAA,CSC,CCEC	Valora, en situacións, do seu contorno, a dignidade de todo ser humanocon independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais ,etc.	50%	20%	50%		50%
			B1.2.2	CCL,CD,CAA,CSC,CCEC	Define que son o proxecto persoal de vida cristiá e describe a Xesús e a Virxe María como os principais modelos de vida cristiá.	100%	20%	50%	20%	30%
			B1.2.3	CCL,CAA,CSC,CCEC	Extrae as principais ensinanzas do relato bíblico"A parábola dos talentos" e enumera comportamentos que debería desenvolver as súas capacidades.	100%	20%	30%	20%	20%
			B1.2.4	CCL,CD,CAA,CSC,CCEC	Describe como investir o tempo para mellorar aspectos da vida persoal e participa nun cine forum sobre a dignidade humana.	80%	20%	50%		30%
			B1.2.5	CCL,CAA,CSC,CSIEE	Expón algunhas ensinanzas para desenvolver un verdadeiro proxecto persoal de vida.	40%	20%	50%	20%	50%

Relacionar aspectos curriculares para cada unidade 2º- ESO

2ª Aval						Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación					
Tema/UD	Identif. Contidos	Identif. Criterios	Identif. Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Instrumentos				
								OB	PA	EO	PE	
3	B2.1		B.2. 1.1	CCL,CD,CCA,CSC,CCEC	Identifica,clasifica e compara as características fundamentais dos Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina	100%	30%	50%	30%	30%		
	B2.2		B.2.2.1	CCL,CD,CAA,CSC	Le, localiza e esquematiza os criterios recollidos na dei verbum en torno á interpretación da Biblia valorándoos como necesarios.	50%	20%	20%	50%	20%	10%	
	B2.3		B.2.3.1	CCL,CAA	Expón a interpretación e as ensinanzas do relato "A historia de Xonás"	80%	20%	50%		30%	20%	
			B.2.3.2	CCL,CAA,CSC,SEIP	Segue unhas pautas e practica a lectio divina e distingue e sinala en textos bíblicos se comunica , xustificando a presenza dun d Deus que se comunica, xustificando no grupo a selección dos textos.	80%	20%	50%		30%		20%
	B2.4		B.2.4.1	CCL,CAA,CSC	Participa nun debate sobre os valores e calidades da amizade.	100%	10%	50%		40%		
	B3.1		B.3.1.1	CCL,CD,CCA,CSC,CCEC	Confecciona materiais onde se expresan os momentos relevantes da historia salvífica e relaciónaos coas verdades de fe contidas no Credo	50%	10%	20%	30/		50%	
	B3.2		B.3.2.1	CCL,CD,CCA,CSC,CCEC	Clasifica as verdades de fe contidas no Credo e explica o seu significado.	100%	20%	20%		50/	30/	
	B3.3		B3.3.1	CCL,CD,CAA,CSC	" Define o que é a escatoloxía cristiá e as verdades de fe da resurrección,o ceo e o inferno.	80%	20%	20%	30%	10/	20/	

Relacionar aspectos curriculares para cada unidade 2º-ESO

3ª Aval						Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)	Criterios de cualificación e instrumentos de a					
Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criteri	Identif. Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Instrumentos				
								OB	PA	EO	PE	
5	B4.1		B4.1.1	CCL,CD,CAA,CSC,CCEC	Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiás e describe as súas características e reconstrúe o itinerario das viaxes de San Paulo e explica coas súas palabras a difusión do cristianismo no mundo pagán.	80%	20%	30%	20%	10%	40%	
			B4.2.1	CCL,CD,CCA,CSC	Describe e valora a raíz da unidade e santidad da Igrexa.	100%	20%	20%	30%	10%	40%	
	B4.2		B4.2.2	CCL,CD,CCA,CSC	Elabora materiais , utilizando as Tecnoloxías da Información e a Comunicación,onde se reflicte a universalidade e apostolicidade da Igrexa	80%	10%	20%	20%		50/	
	B4.3		B4.3.1	CCL,CD,CAA,CSC	Resume o argumento e a ensinanza que se extrae do relato bíblico “ A parábola dos xornaleiros da viña”;e investiga coa Biblia sobre a misión da Igrexa.	50%	10%	40%	20%		50%	
			B4.3.2	CCL,CD,CAA,CSC,CSIEE,	Participa nun disco –fórum sobre o tema “ Pescador de homes”	40%	10%	50%		40%	10%	
	B4.4		B4.4.1	CCL,CD,CAA,CSC,CSIEE	Avalia e reflexiona sobre o tema “Pescador de homes, o seu grado de sociabilidade e convivencia.	80%	20%	50%		30%	20%	
	B4.5		B4.5.1	CCL,CD,CAA,CSC	Analiza , toma conciencia e aplica o valor da solidaridade.	50%	10%	50%	50%	50%		

Relacionar aspectos curriculares para cada unidade 3ºESO

1ª Aval

Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)

Critérios de cualificación e instrumentos de avaliación

Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criterios	Identific Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Instrumentos				
								OB	oPA	EO	PE	C C
1	B1.1		B1.1.1	Ccl/csc	Expresa e comparte en grupo situacións ou circunstancias nas que recoñece a existencia humana e plenitude	50%	20%	50%		50%		
	B1.2		B1.2.1	Caa/css/csiee	Analiza e valora a experiencia persoal aos feitos belos e dolorosos	40%	20%	50%	10%	20%	30%	
	B1.2		B1.2.2	Cd/csiee/ccec	Selecciona escenas de películas ou documentais que amosen a procura de sentido	30%	10%	50%	20%	20%	10%	
	B1.3		B1.3.1	Ccl/csiee	Explica coas túas palabras, testemuños de persoas que superaran dificultades apoiadas na fe	40%	30%	50%			40%	
	B1.4		B1.4.1	caa/ccl/ccec	Coñece e describe o proceso de reprodución de libros nas bibliotecas dos mosteiros durante a Idade Media	50%	20%	50%	30%	10%	40%	
2	B1.2		B1.5.1	ccl/csc/ccec	Manifesta opinións razoadas sobre as respostas das grandes relixións ao problema da morte e o máis alá	50%	30%	50%	30%	40%	30%	
	B1.3		B1.6.1	ccl/csc	Explica razoablemente os perigos que supoñen as ciencias ocultas o esoterismo e as seitas para o equilibrio da persoa	20%	10%	50%		50%		
	B1.4		B1.7.1	caa/ccl/ccec	Explica con feitos concretos a actitude de Xesús fronte o sufrimento e a morte	50%	30%	50%	30%		50%	
	B1.4		B1.7.2	caa/ccec	Recoñece a resurrección de Xesús como a porta de acceso á vida eterna	50%	10%	50%	30%	50%	30%	
	B1.5		B1.8.1	caa/csc/ccec	Enumera actitudes e feitos concretos que favorecen o diálogo interrelixioso	50%	20%	50%	40%		50%	

Relacionar aspectos curriculares para cada unidade 3ºESO

2ª Aval						Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación					
Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criteri	Identif. Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Instrumentos				
								OB.	PA	EO	PE	

3	B2.1		B2.1.1	ccl/caa/csc	Identifica, analiza e comenta situación onde se expresa o pecado como rexeitamento ou suplantación de Deus	40%	20%	30%	20%	50%	20%	
	B2.2		B2.2.1	Ccl/caa/csiee/ccec	Analiza o texto sacro diferenciando a verdade revelada da roupaxe literaria e recrea un relato da verdade revelada sobre o pecado orixinal con linguaxe actual	50%	30%	50%	50%		40%	
	B2.3		B2.3.1	ccl/csc/ccec	Explica de forma razoada por que Deus chama a todas as persoas a colaborar con ÉL na construción dun mundo máis humano	50%	20%		50%	50%	50%	
	B2.4		B3.4.1	csc/caa/ccl	Relaciona o relato de Caín e Abel coas actitudes en contra dos atentados á vida humana	50%	30%		50%	10%	50%	

4	B3.1		B3.1.1	ccl/cd	Busca e selecciona biografías de conversos	30%	10%	50%	50%		10%	
	B3.1		B3.1.2	ccl/csc/ccec	Expresa xuízos sobre a novidade que o encontro con Cristo introduciu na forma de entender o mundo segundo as biografías seleccionadas	50%	20%	50%	10%	50%	30%	
	B3.2		B3.2.1	ccl/caa/cd/csiee	Crea e comparte textos ,videoclips e curtas para describir as consecuencias que na vida dos cristiáns supuxo o encontro con Cristo	50%	20%	50%	50%		50%	
	B3.3		B3.3.1	caa/ccec	Distingue unha pintura os contidos que se axusten aos relatos bíblicos das interpretacións libres dos artistas	50%	30%	50%	50%		30%	

Relacionar aspectos curriculares para cada unidade 3ºESO

3ª Aval						Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)	Criterios de cualificación e instrumentos de a					
Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criteri	Identif. Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Instrumentos				
								OB.	PA	EO	PE	
5	B4.1		B4.1.1	caa/ccl/cd/ccec	Redacta unha síntese que relacione a fe coa arte e a cultura.	40%	10%	50%	10%	30%	20%	
			B4.2.1	caa/ccl/ccec/cd/csc	Escrebe exemplos de achegas da Igrexa católica ao patrimonio cultural e artístico da humanidade.	40%	10%	50%	40%	10%	50%	
	B4.2		B4.2.1	csc/ccl/cd/caa	Enche a ficha do relato bíblico "Salomón e o templo de Xerusalén".	50%	20%	50%	50%	50%	50%	
	B4.3		B4.3.1	ccl/cd/caa/csc/ccec	Explica o sentido das peregrinacións cristiás.	10%	10%	20%	10%	10%	10%	
			B4.3.2	Ccl/cd/caa/csc/ccec	Interpreta unha obra de arte.	20%	20%	40%	10%	10%	10%	
	B4.4		B4.4.1	ccl/caa/csc/csiee/ccec	Obtén información sobre a tolerancia.	50%	20%	50%	10%	50%	40%	
		B4.4.2	Ccl/caa/csc/csiee/ccec	Aplica o valor da tolerancia ao estudo de casos, como o culto das imaxes cristiás.	30%	10%	30%	10%	50%	10%		

Relacionar aspectos curriculares para cada unidade 4º-ESO

1ª Aval

Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)

Critérios de cualificación e instrumentos

Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criterios	Identific Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Instrumentos		
								OB	oPA	EC
1	B1.1		B1.1.1	CCL,CD,CAA,CSC	Redacta datos sobre a vida e as ensinanzas de Buda.	50%	20%	50%		50%
	B1.2		B1.2.1	CCL,CD,CAA,CSC	Identifica e clasifica os trazos principais(ensinanza,comportamento e culto)das relixións monoteístas e busca información e preséntalle ao grupo as respostas das distintas relixións ás preguntas sobre o sentido da vida	40%	20%	50%	10%	20%
	B1.2		B1.2.2	CCL,CD,CAA,CSC,CEC	Resume o argumento e a ensinanza do relato bíblico "Rut, a extranxeira" e describe valores para mellorar situacións conflitivas actuais relacionadas coas relixións.	30%	10%	50%	20%	20%
	B1.3		B1.3.1	CCL,CD,CAA,CSC,CEC	Recapacita e medita sobre a paz e participa en debates sobre a busca do sentido da vida.	40%	30%	50%		
	B1.4		B1.4.1	CCL,CAA,CSC,CEC	Autoavalía a súa capacidade de diálogo.	50%	20%	50%	30%	10%
2	B1.2		B1.5.1	CCL,CD,CAA,CSC	Define brevemente a experiencia relixiosa e a experiencia cristiá e describe a experiencia relixiosa de Xesús.	50%	30%	50%	30%	40%
	B1.3		B1.6.1	CCL,CD,CAA,CSC,CCEC	Razona por que a revelación é a plenitude da experiencia relixiosa e analiza e debate as principais diferenzas entre revelación de Deus e as relixións.	20%	10%	50%		50%
	B1.4		B1.7.1	CCL,CD,CAA,CSC	Resume o argumento e a ensinanza do relato bíblico "Noé e o diluvio universal".e participa en debates sobre ensinanzas presentes no texto.	50%	30%	50%	30%	
	B1.4		B1.7.2	CCL,CD,CAA,CSC,CCEC	Analiza e reflexiona sobre a súa actitude relixiosa e participa nun disco-fórum sobre a contemplación.	50%	10%	50%	30%	50%
	B1.5		B1.8.1	CCL,CD,CAA,CSC,CSC,CCEC	Participa nun cine -fórum sobre o valor de seguir un bo mestre.	50%	20%	50%	40%	

- (1) A partir de cada estándar pódese determinar “**indicadores de logro**” máis precisos que indiquen o nivel de adquisición do mesmo. (O instrumento máis idóneo)
- (2) As **rúbricas** soen utilizarse para avaliar as producións do alumnado: traballos de aplicación, sínteses e textos escritos,..

Relacionar aspectos curriculares para cada unidade 4ºESO

2ª Aval						Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación					
Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criteri	Identif. Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Instrumentos				
								OB.	PA	EO	PE	

3	B2.1		B2.1.1	CCL,CD,CAA,CSC,CCEC	Identifica,clasifica e compara os trazos do Mesías sufridor e o Mesías político e esforzate por comprender a novidade do Mesías sufridor como criterio político.	40%	20%	30%	20%	50%	20%	
	B2.2		B2.2.1	CCL,CAA,CSC	Argumenta desde os principios da moral católica da vida pública	50%	20%	50%	50%	50%	40%	
	B2.3		B2.3.1	CCL,CD,CAA,CSC	Resume e extrae unha ensinanza do relato bíblico “ A historia do rei Saúl”, e expón as calidades dun bo gobernante segundo a Biblia.	50%	20%		50%	50%	50%	
	B2.4		B3.4.1	CCL, CAA, CSC,CAA, CSC	Reflexiona ante dilemas morais que formula a vida pública e participa nun cine-fórum sobre o sentido do sufrimento.	50%	20%		50%	10%	50%	
	B2.5		B3.4.2	CCL,CAA, CSC,CSIEE	Aplica o método ver-xulgar- actuar ante un problema actual da sociedade e a política.	50%	20%	20%	40%	50%	10%	

4	B3.1		B3.1.1	CCL,CAA,CSC	Localiza, selecciona e argumenta en textos evanxélicos a chamada de Xesús.	30%	10%	50%	50%		10%	
	B3.1		B3.1.2	CCL,CD,CAA,CSC	Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.	50%	20%	50%	10%	50%	30%	
	B3.2		B3.2.1	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC	Resume e explica o argumento , as ensinanzas e a simboloxía da pesca milagrosa e le de xeito comprensivo un evanxeo ,identifica e escribe a misión salvífica de Xesús.	50%	20%	50%	50%		50%	
	B3.3		B3.3.1	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC	Imaxina e expresa que lle comunicaría a Xesús e participa nun	50%	20%	50%	50%		50%	

Relacionar aspectos curriculares para cada unidade 4ºESO

3ª Aval		Estándares de aprendizaxe avaiables /Indicadores de logro (1)					Criterios de cualificación e instrumentos de a					
Tema/UD	Identif. contidos	Identif criteri	Identific Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Instrumentos				
								OB.	PA	EO	PE	

5	B4.1		B4.1.1	CCL, CD, CAA, CSC	Define e diferencia os termos autoridade moral e autoritarismo e identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica como recoñece nelas a verdade.	40%	20%	50%	10%	30%	20%	
			B4.2.1	CCL,CD,CAA,C SC	Localiza e xustifica tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano e recoñece e valora na Igrexa distintas figuras que son autoridade , polo servizo ou polo testemuño.	40%	20%	50%	40%	50%	50%	
	B4.2		B4.3.1	CCL, CD, CAA, CSC	Sintetiza o argumento e a mensaxe relixiosa do relato bíblico “ Susana, Daniel e os dous xuíces”.	50%	10%	50%	50%	50%	50%	
	B4.3		B4.3.2	CCL, CD, CAA, CSC,CCEC	.Enumera acontecementos da historia nos que a Igrexia defendeu a verdade do ser humano	50%	20%	50%	40%	50%	50%	
			B4.3.3	CCL,CD,CAA,C SC,CCEC	Analiza o seu nivel persoal de sinceridade.	50%	20%	50%	40%	50%	40%	

Relacionar aspectos curriculares para cada unidade 1ºBAC

1ª Aval

Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)

Criterios de cualificación e instrumentos

Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criterios	Identif. Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Instrumentos			
								OB	PA	EO	PE
1	B1.1		B1.1.1	ccl/cd/cca/csicc	Reflexiona sobre os acontecementos mostrados nos medios de comunicación e emite xuízos de valor sobre a necesidade de sentido	50%	10%	10%		40%	20%
	B1.1		B1.2.1	ccl/caa/ccec/cd	Identifica e diferencia a diversidade de respostas salvíficas que mostran as relixións	100%	40%	50%	20%	10%	20%
	B1.1		B1.3.1	caa/ccl/cd/csicc	Descobre a partir dun visionado que mostre a inxustiza ,a incapacidade da ley para fundamentar a dignidade humana.Compara con textos eclesiales que vinculan a dignidade do ser humano a súa condición de creatura	20%	20%	20%	30%		50%
	B1.1		B1.3.2	caa/cd/ccl/ccec/csicc	Investiga, obtén datos estatísticos e analiza sacando conclusións ,comportamentos da xuventude que defenden ou atentan contra a dignidade do ser humano	50%	30%	20%	40%	30%	10%
2	B1.2		B1.4.1	ccl/caa/ccec	Califica as respostas do sentido que ofrece o ateísmo, agnosticismo o laicismo e contrasta coas propostas de salvación que ofrecen as relixións	100%	100%	40%	30%	10%	20%

LENGUA COMPETENCIAS

CCL Comunicación lingüística
CMCCT Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD Competencia dixital
CAA Competencia aprender a aprender
CSC Competencias sociais e cívicas

LENGUA TRANSVERSAIS

CL Comprensión lectora
EOE Expresión oral e escrita
CA Comunicación audiovisual
TIC Tecnoloxías da información e comunicación
FMP Emprendemento

Relacionar aspectos curriculares para cada unidade 1ºBACH

2ª Aval		Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)				Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación					
Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criteri	Identif. Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Instrumentos			
								OB	PA	EO	PE
3	B2.2		B2.2.1.	ccl/caa/ccec/cd	Identifica problemas sociais do finais do século XIX. Estuda a súa evolución ata a actualidade e analiza as respostas da doutrina social da Igrexa	50%	20%	50%	20%	30%	20%
	B2.2		B2.2.1	ccl/ccec/cd/cca	Elabora unha definición persoal sobre os termos legal, ético e moral. Explica públicamente as diferenzas entre os termos con axuda dos medios audiovisuais	100%	30%	10%	40%	20%	30%
	B2.3		B2.3.1	ccl/caa/csiee/ccec	Comprende e define con palabras persoais o significado do ben común, destino universal dos bens. Aplica a situacións concretas ditos principios xustificando o pensamento social da Igrexa	50%	50%	40%	30%	20%	10%
4	B3.1		B.3.1.1	ccl/cca/ccec	Identifica a través das fontes, os diferentes métodos de coñecer a verdade na filosofía, a teoloxía, a ciencia e a técnica	50%	10%	20%	10%	30%	40%
	B3.1		B3.2.1	ccl/caa	Recoñece e esforzate por comprender a orixe divino do cosmos	20%	10%	40%	50%		10%
	B3.2		B3.2.2	ccl/cd/caa/ccec	Informate e debate sobre o caso de Galileo, Servet, etc. Escribe a súa opinión xustificando as causas e consecuencias destes conflitos	50%	30%	10%	30%	50%	10%
	B3.3		B3.3.1	ccl/caa/csiee	Aprende e respeta que o criterio ético nace do recoñecemento da dignidade humana	100%	30%	50%			50%
	B3.3		B3.3.2	ccl/caa/ccec	Analiza casos e debate razoadamente as consecuencias que derivan dun uso da ciencia sin referencia ética	50%	20%	30%		50%	20%
						"					

Relacionar aspectos curriculares para cada unidade 2º-BACH.

1ª Aval

Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)

Criterios de cualificación e instrumentos

Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criterios	Identif. Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Instrumentos			
								OB	PA	EO	PE
1	B1.1		B1.1.1	CCL,CSC,CEE	Comprende e respecta o significado bíblico da afirmación "home e muller creou nos"	50%	25%	50%			50%/
			B1.1.2	CCL,CMCCT,CSC,CCEC	Coñece e explica os diferentes problemas bioéticos relacionados coa orixe, o desenvolvemento e o final da vida .	50%	25%	20%	30%	50%	
	B1.2		B1.2.1	CCL,CSC,CCEC	Posúe argumentos para defender ou dar razóns desde a posición cristiá ante situacións reais ou supostas que se propoñen na clase.	100%	50%	20%	50%	30%	
					.						
2	B1.2		B1.2.1	CCL,CAA,CSIEE,CCEC,CSC	Coñece e explica os diferentes problemas bioéticos relacionados coa orixe ,o desenvolvemento e o final da vida..	50%	20%	50%		50%	
	B1.3		B1.2.2	CCL,CAA,CSIEE,CCEC,CSC	Posúe argumentos para defender ou dar razóns desde a posición cristiá ante situacións reais ou supostas que se propoñen na clase..	100%	30%	50%	20%	30%	
	B1.3		B1.2.3	CCL,CAA,CSIEE,CCEC,CSC	Explica a razón profunda que ten a Igrexa para considerar fundamental o respecto á vida.	100%	50%	30%	20%	20%	30%
					.						

LEDA COMPETENCIAS

- CCL**   Comunicación lingüística
- CMCCT**   Competencia matemática e competencias básicas en ciencia a tecnoloxía
- CD**   Competencia dixital
- CAA**   Competencia aprender a aprender

LEDA TRANSVERSAIS

- CL**   Comprensión lectora
- EOE**   Expresión oral e escrita
- CA**   Comunicación audiovisual
- TIC**   Tecnoloxías da información e c

Relacionar aspectos curriculares para cada unidade 2º-BACH

3ª Aval						Estándares de aprendizaxe avaliáveis /Indicadores de logro (1)	Criterios de cualificación e instrumentos					
Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criteri	Identific. Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Instrumentos				
								OB	PA	EO	PE	
5	B4.1		B4.1.1	CCL,CD,CAA,CSIEE,CCEC	Nomea e explica situacións históricas nās que a Igrexa defendeu con radicalidade o home e xustifica a elección realizada.	25%	20%	30%	20%	10%	40%	
			B4.2.1	CCL,CD,CAA,CSIEE,CCEC	Coñece e acepta as limitacións existentes na Declaración dos Dereitos Humanos.	25%	20%	20%	30%	10%	40%	
	B4.2		B4.2.2	CCL,CD,CAA,CSIEE,CCEC	Esforzarse por levar a práctica no seu ambiente cotiá os DDHH reforzános cūn coñecemento práctico do evanxeo.	50%	10%	20%	20%	10%	50/	
6	B4.3		B4.3.1	CCL,CD,CAA,CSIEE,CEC,	Selecciona obras de arte, investiga sobre o autor e descobre o seu sentido relixioso. Realiza un material creativo que permita coñecer a eses artistas.	20%	25%	40%	40%	20%		
			B4.3.2	CCL,CD,CAA,CSIEE,CEC	Entende e valora a relación existente entre arte e fe.	40%	50%	50%	10%	10%		
	B4.4		B4.4.1	,CCL,CD,CAA,CSIEE,CEC	Analiza e valora a presenza dos temas relixiosos e sociais no cine.	10%	25%	50%	10%	20%		

4.METODOLOXÍA DIDÁCTICA

A normativa educativa derivada da LOMCE define metodoloxía didáctica como: «conxunto de estratexias, procedementos e accións organizadas e planificadas polo profesorado, de xeito consciente e reflexiva, coa finalidade de posibilitar a aprendizaxe do alumnado e o logro dos obxectivos suscitados.» (Real Decreto 1105/2014, de 26 de decembro). Neste sentido, a asignatura de Relixión Católica utilizará unha metodoloxía centrada na persoa, que respectará os seguintes principios:

- *Recoñecemento do rol do docente*

. O docente é peza crave na elaboración da planificación, a elaboración e implementación de actividades de aula axustadas ao grupo concreto que está ensinando, así como á avaliación do proceso. A súa formación e a súa responsabilidade no acompañamento do proceso de crecemento do estudante resulta, polo tanto, fundamental á hora de garantir o éxito do proceso de aprendizaxe.

- *Adaptación ao ámbito emocional e cognitivo dos estudantes respectando o desenvolvemento psicoevolutivo propio de cada etapa.* Esta atención, centrada na persoa, permite combinar de xeito adecuado o concreto e o abstracto, o traballo individual e o grupal, o manipulativo, experiencial e visual cos aspectos conceptuais.

- *Respecto polos ritmos e estilos de aprendizaxe dos estudantes.* Non todos os estudantes son iguais, non todos aprenden á mesma velocidade nin utilizan as mesmas estratexias. A atención á diversidade e o desenvolvemento da inclusión comeza na asunción deste principio fundamental.

- *Consideración da dimensión humanista.* Todas as aprendizaxes están ao servizo da formación humana. A materia de relixión, desde a súa clave personalizadora, require que todo tipo de aprendizaxes, instrumentales, cognitivos, actitudinais, socio afectivos non sexan considerados fin en si mesmo senón que estean ao servizo da formación integral do ser humano.

- *Respecto pola curiosidade e inquietudes dos estudantes.* Consideración dos intereses e expectativas dos estudantes así como dos coñecementos previos, de maneira que se garanta unha aprendizaxe significativa.

- *Seguimento dos criterios de avaliación educativa.* Para facilitar o cumprimento destes principios metodolóxicos aplicarase unha avaliación continua, global e formativa ao longo do proceso de ensino e aprendizaxe; e sumativa ao final do proceso, de maneira que se evalúe o nivel de logro alcanzado. A avaliación obxectiva garante unha valoración adecuada da dedicación, esforzo e rendemento de todos os estudantes.

- *Desenvolvemento da aprendizaxe en equipo e/ou cooperativo.* O estudo e reflexión do cristianismo, polo seu intrínseca dimensión comunitaria, é unha materia adecuada para desenvolver o traballo en equipo e a aprendizaxe cooperativo.

- *Utilización educativa dos recursos tecnolóxicos.* O ensino da relixión promove a utilización da tecnoloxía da información e a comunicación non só dun xeito instrumental, que resulte útil ao estudante na procura de información ou na resolución de problemas suscitados na clase, senón procurando a súa integración na vida do suxeito e o seu uso ético. As redes sociais ou as ferramentas de construción e manipulación de imaxes, por exemplo, son instrumentos que permiten novas formas de expresión da cultura e a identidade persoal que hai que aprender a dominar.

Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar.

Cada alumno disporá dun caderno persoal e/ou dun blog no que se irán elaborando e recollendo os recursos didácticos. En xeral botaremos man de:

- Materiais do repositorio Edixgal.
- Libro dixital coa pizarra dixital.
- Fichas das carpetas de recursos do Departamento.
- Documentos da Igrexa Católica (Encíclicas, Concilio Vaticano II, etc.)
- Revistas, diarios, información do Terceiro Mundo.
- Comentarios de texto (especialmente para 1º Bacharelato).
- Videoteca e bibliografía da Biblioteca do Instituto.
- Blogs de aula e de alumnos. Wikis.
- Exposición en paneis, murais.
- Diversos recursos lúdico-relixiosos tanto en papel como na Rede.
- Cancións e actividades musicais.
- Xogos e dinámicas grupais.
- Presentacións en Power-Point, Prezi e noutros recursos on-line.
- Exercicios de valores.
- Aula virtual e web do propio Centro.

LIBROS DE TEXTO : No presente curso non haberá libro obrigatorio para a materia de Relixión, aínda que se aconsella para todos os cursos os da Editorial Anaya. Para 1º e 2º ESO utilizaráse o material de Edixgal.

5.AVALIACIÓN

Procedementos para a realización da avaliación inicial na ESO. Procedementos para acreditar os coñecementos previos. (No bacharelato, art. 3.7, Ord. 24/06/2008).

Realizarase unha proba escrita específica a principio de curso, preferentemente na segunda quincena de setembro, para diagnosticar a situación de partida do alumnado pois coñecer as competencias coas que chega o alumno é moi importante para poder detectar casos que precisen atención á diversidade.

Os contidos desa proba serán os axeitados aos contidos mínimos do curso anterior. Esa proba escrita pode conter preguntas obxectivas así como de texto incompleto, de emparellamento e de opción múltiple. Tal proba terá un carácter informativo e non terá validez para a cualificación final.

No Bacharelato, para coñecer a situación do alumno procederemos así:

- Unha proba de comprensión dun texto bíblico para verificar a comprensión de contidos.
- Unha presentación do alumno dun tema escollido ao chou (dos contidos mínimos de relixión na ESO) para verificar a capacidade de presentar información e defensa dun tema.
- Unha redacción dun pequeno ensaio para valorar a capacidade de expresión escrita do alumno, tamén a súa habilidade para desenvolver un argumento coherente, o uso de referencias e a súa avaliación crítica de ideas.

Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

Para este Departamento de Relixión Católica o conxunto de estándares mínimos valorarase nun 50%. Cada un dos estándares de aprendizaxe ten igual valor e, na cualificación final, cada estándar do conxunto de estándares mínimos mínimo valerá unha unidade mentres que cada un dos restantes estándares valerá a metade, é dicir, 0,5.

A relación de instrumentos de avaliación é recollida nesta Programación nos seus correspondente apartados.

As cualificacións de cada avaliación resultarán da avaliación dos estándares de aprendizaxe previamente ponderados.

A cualificación final da materia será a media aritmética das cualificacións das tres avaliacións..

A promoción do alumnado está determinada pola normativa e polos criterios acordados no centro.

AVALIACIÓN 1º -2ª BACH

Nos *procedementos de avaliación* recollese todos os métodos que fan posible contrastar o grao de aprendizaxe da materia tendo en conta os diferentes elementos que constitúen o currículo.

Como novidade LOMCE teremos en conta os estándares de aprendizaxe para avalialos e farémolo con varios métodos.

Os métodos agrúpamolos en catro grandes bloques: observación na aula, producións escritas e dixitais, intervencións orais e probas específicas.

AVALIACIÓN ORDINARIA

Ao longo do curso realizaranse tres avaliacións, unha por cada trimestre. A deste último coincidirá coa avaliación final ordinaria do mes de xuño.

AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA

Estará baseada nos graos mínimos de consecución que constan nesta Programación Didáctica.

Instrumentos de avaliación.

Os instrumentos de avaliación constitúen o soporte físico que se emprega para recoller a información sobre as aprendizaxes esperadas dos alumnos correspondentes aos procedementos de avaliación subliñados anteriormente:

- » Observación sistemática. Leva consigo a observación das actitudes manifestadas polo alumno e das súas respostas ás tarefas suxeridas a cotío no aula. Comprobación de respecto aos compañeiros/as, á orde na clase, ao profesor/a, aos materiais propios e alleos. Valoración de se o alumno acepta ou non os roles asignados, axuda a organizar o grupo, coopera nas tarefas comúns.
- » Producións do alumno: Expresión nun caderno de clase e/ou nun blog das actividades realizadas. Resolución de exercicios e prácticas realizadas na clase. Elaboración de resumos, monografías, informes.
- » Expresións orais: Conversación co alumno para medir a súa implicación nos temas desenvolvidos na clase: valoración da súa creatividade e investigación persoal. Valoración no diálogo do seu grao de interese pola materia, do seu comportamento, da integración cando o traballo sexa en grupo. Participación positiva nas postas en común. Respecto aos turnos nos debates.
- » Probas específicas: probas tipo test e cuestionarios. (A verdadeiro ou falso, a encher espazos en branco, a aparellar e de selección múltiple). Exposición de un tema. Interpretación de datos.

Procedementos de avaliación.

Nos procedementos de avaliación recollemos todos os métodos que fan posible contrastar o grao de aprendizaxe da materia tendo en conta os diferentes elementos que constitúen o currículo, isto é as competencias básicas, os obxectivos, contidos e os criterios de avaliación. Os métodos agrúpamolos en catro grandes bloques: observación

na aula, producións escritas e dixitais, intervencións orais e probas específicas.

AVALIACIÓN ORDINARIA

Ao longo do curso realizaranse tres avaliacións, unha por cada trimestre. A deste último coincidirá coa avaliación final ordinaria do mes de xuño.

AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA

Estará baseada nos contidos mínimos que constan nesta Programación Didáctica.

Criterios de cualificación.

Os criterios de cualificación -relacionados coa valoración e notas finais- somentes son un aspecto máis de todo o proceso avaliativo, cuantifican se o alumno acadou os obxectivos, contidos mínimos e competencias básicas segundo os procedementos e criterios de avaliación establecidos na Programación.

A nota de cualificación farase cos números do 1 ao 10 e calcularase segundo os parámetros seguintes:

ACTITUDE ANTE A MATERIA (comportamento, interese, implicación, participación)

Supón un 30% na nota. Isto reflexarase na libreta do profesor en cada sesión o profesor recollera as actitudes ou comportamentos negativos informando aos alumnos implicados deste anotamento negativo.

VALORACIÓN DAS TAREFAS PROPOSTAS NO AULA

Terase en conta a presentación do caderno de clase así que reflicten as tarefas propostas, o respecto ás normas de clase, a curiosidade e interese pola materia. Tamén se terá en conta: Preguntas e/ou respostas a fichas, aclaracións, suxestións oportunas ó profesor e compañeiros.

Exercicios propostos polo profesor. Valorarase a entrega nos prazos, a calidade dos contidos, variedade de fontes, capacidade de análise e de síntese e participación no grupo cando sexan de facer en equipo.

Aos alumnos que fagan exercicios de xeito voluntario teráselles en conta para recuperar as posibles ausencias á clase ou compensar as deficiencias nos exercicios obrigatorios.

Supón un 40% na nota.

Taboa para avaliar a resolución individual de exercicios e o caderno

	EXCELENTE 4 puntos	MUY AVANZADO 3.5puntos	SATISFACTORIO 3 puntos	BÁSICO 2 puntos	ESCASO 1 punto
NÚMERO DE EXERCICIOS RESOLTOS			Realiza entre o 80 % e o 70 % dos exercicios que se propoñen.	Realiza entre o 70 % e o 60 % dos exercicios que se propoñen.	Realiza menos do 60 % dos exercicios que se propoñen.
PROCEDEMENTO E RESULTADOS	Desenvolve o procedemento,	Desenvolve o procedemento,	Desenvolve o procedemento,	Desenvolve o procedemento	Non desenvolve

DOS EJERCICIOS RESOLTOS	detállao, preséntao organizadamente e obtén o resultado correcto.	detállao, preséntao pouco organizado e obtén o resultado correcto.	detállao, non organiza e obtén o resultado correcto.	e obtén o resultado correcto.	o procedemento e non obtén o resultado correcto.
-------------------------	---	--	--	-------------------------------	--

AVALIACIÓN DAS DIVERSAS UNIDADES DIDÁCTICAS.

Exercicios e traballos escritos (en forma de test, convencionais ou por correo electrónico) sobre dos contidos estudados. Supón un 30% da nota. Poderanse usar materiais para a súa realización.

Se na nota final de xuño o alumno/a non acadara un 5 de puntuación, fará unha proba de recuperación escrita en setembro.

Taboa para avaliar a redacción e a presentación de traballos escritos

NOME E APELIDOS:				CURSO:	DATA:
	EXCELENTE 3 puntos	MUY AVANZADO 2.5 puntos	SATISFACTORIO 2 puntos	BÁSICO 1	ESCASO 0.5 puntos
REDACCIÓN	O traballo está ben estruturado e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión.	O traballo atópase ben estruturado nun 80 % e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión.	O traballo atópase ben estruturado nun	R E D A C I Ó N	O traballo está ben estruturado e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión.
CONTIDO	Abórdase o contido que se pediu.	Nalgúns parágrafos non se aborda nada do contido que se pediu.	Un 60 % do texto non ten relación co contido que se pediu.	Algúns parágrafos fan alusión ao tema pedido.	Só menciónase o tema pedido, pero non se aborda.
ARGUMENTACIÓN DE IDEAS	Presenta ideas ben argumentadas e sen erros.	Presenta ideas ben argumentadas pero con algún erro.	Presenta ideas que argumenta con debilidade.	Presenta ideas sen argumentar.	Non presenta ideas e as que presenta non están argumentadas.
TEMPO DE ENTREGA	A entrega realízase na data indicada.	A entrega realízase cun día de atraso.	A entrega realízase con dous días de atraso.	A entrega realízase con tres días de atraso.	A entrega realízase despois de pasados tres días da data indicada.

6. MATERIAS PENDENTES DO CURSO ANTERIOR

A) Se un alumno ten pendente a relixión católica do curso anterior e segue cursándoa, valorarase no primeiro trimestre se o alumno vai acadando os contidos mínimos co rendemento no actual curso. Esa valoración será mediante unha proba escrita ou oralmente mediante preguntas no desenvolvemento das clases habituais. Se o alumno non acadara os obxectivos mínimos ao longo do curso poderá optar por realizar unha nova proba de pendentes en Setembro.

B) No caso de que o alumno non siga cursando a materia de relixión realizará, coincidindo coa primeira avaliación, unha proba axeitada ós contidos mínimos. Se non a supera terá, a final de curso, outra proba ou entrega de traballos relacionados cos temas correspondentes.

En calquera caso os plans para a superación serán os propios do nivel que lle quedou pendente ao alumno. E a avaliación terá carácter continuo sendo sumamente importante o interese que mostre o alumno.

Programas específicos personalizados para o alumnado repetidor: O alumno repetidor na ESO terá, na materia de relixión católica, o mesmo programa e tratamento que calquera outro alumno do grupo habitual no que o alumno estea integrado.

7. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

Obxectivos

. Os obxectivos que pretendemos ao avaliar a práctica docente son, entre outros, os seguintes:

1. Axustar a práctica docente ás peculiaridades do grupo e a cada alumno.
2. Comparar a planificación curricular co desenvolvemento da mesma.
3. Detectar as dificultades e los problemas en a práctica docente
4. Favorecer a reflexión individual e colectiva.
5. Mellorar as redes de comunicación e coordinación interna.
6. A regularidade e calidade da relación cos pais ou titores legais.

Temporalización.

A avaliación debe estar ligada ao proceso educativo, e deb e levarse a cabo de forma continua. Non obstante, pode haber momentos especialmente indicados para a valoración da marcha do proceso:

- 1 Antes, durante e despois de cada unidade didáctica.

2 Trimestralmente, aproveitando que dispoñemos dos resultados académicos dos alumnos.

3 Anualmente.

Praxe avaliativa. Cuestionario.

Para a análise da práctica docente distinguimos cinco ámbitos:

- 1) Motivación por parte del profesor cara a aprendizaxe dos alumnos.
- 2) Planificación da programación didáctica
- 3) Estrutura e cohesión no proceso de ensinanza/aprendizaxe
- 4) Seguimento do proceso de ensinanza/aprendizaxe
- 5) Avaliación do proceso.

Pódese facer cun cuestionario tipo que avalía os diferentes aspectos da acción educativa en items se valoren de 0 a 5 e aos que se proponían propostas de mellora. Este departamento deseñou o seguinte cuestionario.

CUESTIONARIO DE AVALIACIÓN

Acción educativa.

1. Presento ao principio de cada sesión un plan de traballo, explicando a súa finalidade.
2. Comento a importancia do tema para as competencias e formación do alumno.
3. Deseño situacións introdutorias previas ao tema que se vai a tratar con traballos, diálogos, lecturas...
4. Relaciono os temas da materia con acontecementos da actualidade
5. Manteño o interese do alumnado partindo das súas experiencias, cunha linguaxe clara e adaptada.
6. Dou información dos progresos acadados así como das dificultades atopadas.
7. Relaciono con certa asiduidade os contidos e actividades cos intereses e coñecementos previos do alumnado.
8. Fomento a participación dos alumnos nos debates e argumentos do proceso de ensino

Presentación dos contidos

9. Reflexiono si los contidos son los indicados para o alumno
10. Estruturo e organizo os contidos dando una visión xeral de cada tema (guións, mapas conceptuais, esquemas...

Compoñentes da Programación didáctica

11. Teño establecido que cada programación didáctica está estruturada por Unidades Didácticas
12. Realizo la programación didáctica da miña materia tendo como referencia a Concreción Curricular do Centro.
13. Deseño a unidade didáctica baseándome nas competencias básicas que deben de adquirir os alumnos
14. Formulo os obxectivos didácticos de forma que expresan claramente as habilidades que os meus alumnos e alumnas deben acadar na intervención educativa.
15. Selecciono e secuencio os contidos da miña programación de aula ca secuenciación adecuada ás características de cada grupo de alumnos.

16. Análisis e deseño dentro de a programación didáctica as competencias básicas necesarias para a materia
17. Planifico a miña actividade educativa coordinada co resto do profesorado
18. Estabelezo, de modo explícito, os criterios, procedementos e instrumentos de avaliación e autoavaliación que permiten facer o seguimento do progreso dos alumnos e comprobar el grao en que acadan as aprendizaxes.

Coordinación docente

19. Adopto estratexias e técnicas programando actividades en función dos obxectivos didácticos e as características dos alumnos.
20. Estou levando á práctica os acordos de departamento para avaliar as competencias básicas e os criterios de avaliación das materias.

Actividades no proceso da aprendizaxe

21. Deseño actividades que aseguran a adquisición dos obxectivos didácticos previstos
22. Propoño ao alumnado actividades variadas (de introdución, de motivación, de desenvolvemento, de síntese, de consolidación, de recapitulación, de ampliación e de avaliación).
23. Facilito a adquisición de novos contidos a través das diversas metodoloxías (lección maxistral, traballo cooperativo, traballo individual)

Estrutura e organización da aula

24. Distribúo o tempo adecuadamente: (breve tempo de exposición e tempo para as actividades que os alumnos realizan na clase).
25. Adopto distintos agrupamentos en función do momento, da tarefa a realizar, dos recursos... etc, controlando sempre un adecuado clima de traballo.
26. Utilizo recursos didácticos variados (audiovisuais, informáticos, técnicas de aprender a aprender...), tanto para a presentación dos contidos como para a práctica dos alumnos, favorecendo a súa autonomía.

Cohesión con proceso ensinanza/aprendizaxe

27. Comprobo de diferentes modos que los alumnos comprenderon a tarefa que teñen que realizar: facendo preguntas, facendo que verbalicen o proceso, ...
28. Facilito estratexias de aprendizaxe: como solicitar axuda, como buscar fontes de información, pasos para resolver problemas, dou ánimos e me aseguro da participación de todos.... Seguimento do proceso de ensinanza-aprendizaxe.
29. Reviso e corrijo frecuentemente os contidos, actividades propostas -dentro e fóra da aula, adecuación dos tempos, agrupamentos e materiais utilizados.
30. Proporciono información ao alumno sobre a execución das tarefas e como pode melloralas, favorecendo procesos de autoavaliación e coavaliación.
31. En caso de obxectivos insuficientemente acadados propoño novas actividades que faciliten a súa adquisición.
32. En caso de obxectivos suficientemente acadados, en corto espazo de tempo, propoño novas actividades que faciliten un maior grao de adquisición.

Contextualización do proceso

33. Teño en conta o nivel de habilidades dos alumnos, os seus ritmos de aprendizaxe, as posibilidades de atención, o grao de motivación, etc., e en función deles, adapto os distintos momentos do proceso ensinanza-aprendizaxe (motivación, contidos, actividades, ...).
34. Coordínome con outros profesionais (Departamentos de Orientación), para modificar e/ou adaptar contidos, actividades, metodoloxía, recursos...

35. Adapto o material didáctico e os recursos ás características e necesidades dos alumnos realizando traballos individualizados e diferentes tipos de actividades.
36. Busco e fomento interaccións entre o profesor e o alumnado
37. Os alumnos séntense responsables na realización das actividades
38. Propoño traballo en grupo para analizar as interaccións entre os alumnos

Criterios de avaliación

39. Aplico os criterios de avaliación de acordo cas orientacións da Concreción Curricular
40. Cada Unidade didáctica ten claramente establecido os criterios de avaliación
41. Utilizo suficientes criterios de avaliación que atendan de xeito equilibrado a avaliación dos diferentes contidos. Utilizo sistematicamente instrumentos variados de recollida de información

Instrumentos de avaliación

42. Rexistro de clase, carpeta do alumno, ficha de seguimento, diario de clase...)
43. Corrijo e explico os traballos e actividades dos alumnos e dou pautas para a mellora das súas aprendizaxes.
44. Uso estratexias e procedementos de autoavaliación e coavaliación en grupo que favorezan a participación dos alumnos na avaliación.
45. Utilizo diferentes técnicas de avaliación en función da diversidade de alumnos/as, das diferentes materias, das U.D., dos contidos...
46. Uso diferentes instrumentos de avaliación (probas orais e/ou escritas, portafolios, rúbricas, observación directa...) para coñecer o seu rendemento académico.
47. Utilizo diferentes medios para informar a pais, nais, profesores e alumnos dos resultados da avaliación.
48. Utilizo os resultados da avaliación para modificar os procedementos didácticos e mellorar a miña intervención docente
49. Realizo diferentes rexistros de observación para realizar a avaliación (notas no caderno do profesor, ficheiro, rexistro de datos...)

Tipos de avaliación

50. Realizo unha avaliación inicial a principio de curso, para axustar a programación, na que teño en conta o informe final do titor anterior, o de outros profesores, o do Equipo de Orientación Educativa e Departamento de Orientación.
51. Contemplo momentos de avaliación inicial ao empezar un tema ou Unidade Didáctica

8. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Os procedementos para avaliar a programación de relixión católica deste curso 2015-2016 son de dous tipos:

A) Unha avaliación de progreso:

1. Haberá que ir vendo o axuste de obxectivos, contidos, criterios de avaliación, procedementos e actividades á realidade do alumnado, ás súas necesidades e características e á realidade das posibilidades educativas do Centro.

2. Valorarase tal axuste nas reunións de Departamento e nas avaliacións e, se resulta pouco axeitado, haberá de modificarse durante o percorrer do curso.

B) Unha avaliación final:

1. Prestarase moita atención ao porcentaxe de alumnos que, na súa avaliación final, queden coa relixión sen aprobar.

2. Os erros detectados recolleranse na memoria final de curso para a elaboración da programación do próximo curso

9. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

No ensino da Relixión temos o convencemento de que cada persoa é única e irreplicable polo que a atención á diversidade está sempre presente. Habitualmente ocorre que algúns alumnos teñen necesidades educativas especiais asociadas a algún tipo de discapacidade física ou mental, outros necesitan axudas técnicas e outros están máis adiantados nas súas calidades requirindo ensinanzas alternativas para satisfacer as súas posibilidades en toda plenitude.

En todo caso seguiranse as directrices que marque o Plan de Atención á Diversidade do Centro.

Evidentemente traballaremos parellos co diagnóstico psicolóxico e pedagóxico en estreita relación co Departamento de Orientación do Centro e en sintonía cos profesores compañeiros de Pedagogía Terapéutica.

Ademais, para ser fieis á singularidade de cada alumno e alumna trataremos de:

- Escoller en cada caso o máis apropiado proponendo variedade de actividades para un mesmo contido: non todos os alumnos realizarán as mesmas actividades. Diferenciamos contidos prioritarios dos outros complementarios e de ampliación.
- Graduar as diversas aproximacións que poden darse a un mesmo criterio de avaliación.
- Utilizar metodoloxías diversas, empregando materiais didácticos variados e graduados en función da súa dificultade.

- Favorecer equipos na clase que posibiliten a interacción: agrupamentos flexibles e ritmos distintos. Os grupos de traballo non estarán sempre formados por os mesmos alumnos senón que estarán en función da tarefa a realizar.
- Para alumnos máis motivados faranse actividades de ampliación que lles axuden a desenvolver as súas capacidades.
- Para alumnos con dificultades no proceso normal de aprendizaxe ofreceranse actividades sinxelas, breves e de reforzo coa intención de prestarlles todo o apoio que precisen.

10. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLES PROGRAMADAS.

Marco teórico

Os obxectivos das actividades deste departamento de relixión son:

Procurar unha relación entre os alumnos que provoque unha maior consideración das capacidades de autoestima persoal, de inserción social. A materia de Relixión participará activamente no Plan Lector do propio Centro coa dinámica que se estableza para este curso 2015-2016 así como nas actividades propostas polo equipo da Biblioteca ..

De non coincidir o horario establecido do Plan Lector con algunha clase desta materia adicárase, en cada grupo, o tempo que fora preciso na lectura e traballo de textos para que os nosos alumnos acaden gusto pola lectura facendo dela unha rutina diaria na que atopen entretenemento intelectual e formativo.

Como accións máis destacadas teremos en conta:

- Lectura en voz alta de xeito rotatorio e participativo dos alumnos dunha parte de calquera unidade didáctica que corresponda explicar.
- Exercicios e prácticas de comprensión lectora da Biblia e dos seus xéneros literarios con textos axeitados que motiven aos alumnos a ler con agrado, lectura de biografías de personaxes fundamentais do cristianismo e da humanidade, lecturas de Encíclicas, lectura sobre unha selección de temas de actualidade, textos sinodais, preguntas sobre o lido, extracción da idea principal, realización de exposicións escritas do texto traballado, resumos, esquemas, utilización de enciclopedias, dicionarios, periódicos. Todo iso axeitadamente á idade e capacidades dos alumnos.
- Lecturas e exposicións de ideas e opinións persoais así como interpretación de murais e traballos realizados polos alumnos e que contribúen ao desenvolvemento da expresión escrita e oral.
- Os exemplares da Biblia e demais libros que se usen serán do Departamento de Relixión ou da Biblioteca do Centro polo que non é necesario que os alumnos os merquen.
  - e de afecto.

- Animar o traballo en equipo favorecendo a solidariedade e apreciando o valor do distinto.
- Facilitar a convivencia e integrar aos alumnos de distintas culturas.
- Completar a formación relixiosa na súa aplicación práctica achegando aos alumnos á cultura, arte e símbolos relixiosos do seu entorno.

As actividades realizaranse sempre en coordinación co Departamento de Actividades Extraescolares que, no noso Centro, está baixo a supervisión de Vicedirección. Por iso a temporalización concreta de cada actividade farase co Plan que ha de establecerse nos primeiros días de clase cando se teñan os datos concretos de cada grupo e de outras materias e que ha de ser aprobado polo Consello Escolar do Centro.

Este Departamento realizará as actividades en interrelación con actividades doutros Departamentos do Centro que xa estean programadas e apoiadas por os organismos responsables. E tamén nalgúns casos realizaranse as actividades en colaboración con outros Institutos para abaratar custos e para maior enriquecemento cultural dos alumnos.

Marco práctico

Complementarias

- ◆ -Xornada Declaración Dereitos Humanos.
- ◆ -Xornada de solidariedade no Nadal.
- ◆ -Commemoración de Sto. Tomé de Aquino.
- ◆ -Celebración do Día da Paz.
- ◆ -Participación na Campaña contra a Fame de *Manos Unidas*.
- ◆ -Conta-contos/Charlas-coloquios-mesas redondas.
- ◆ -Xornada do libro: a Biblia, o Corán e a Biblia hebrea. Encrucillada das tres grandes relixións monoteístas. Uso da Biblioteca do Centro.
- ◆ -Exposición no hall do Instituto de tarefas realizadas con murais ou carteis.
- ◆ -Concurso do mellor blog de aula da materia de relixión.

Extraescolares

Participará en todas aquelas actividades organizadas polo centro que sexa posible e se adapten ó seu marco teórico.

O Departamento de relixión católica colaborará na organización e posta em práctica dos Roteiros , a participación do alumnado de terceiro da ESO será avaliada como unha actividade mais de aula.

11. APORTACIONES Ó PLAN LECTOR

A materia de Relixión participará activamente no Plan Lector do propio Centro coa dinámica que se estableza para este curso 2015-2016 así como nas actividades propostas polo equipo da Biblioteca.

De non coincidir o horario establecido do Plan Lector con algunha clase desta materia adicarase, en cada grupo, o tempo que fora preciso na lectura e traballo de textos para que os nosos alumnos acaden gusto pola lectura facendo dela unha rutina diaria na que atopen entretenemento intelectual e formativo.

Como accións máis destacadas teremos en conta:

- ◆ Lectura en voz alta de xeito rotatorio e participativo dos alumnos dunha parte de calquera unidade didáctica que corresponda explicar.
- ◆ Exercicios e prácticas de comprensión lectora da Biblia e dos seus xéneros literarios con textos axeitados que motiven aos alumnos a ler con agrado, lectura de biografías de personaxes fundamentais do cristianismo e da humanidade, lecturas de Encíclicas, lectura sobre unha selección de temas de actualidade, textos sinodais, preguntas sobre o lido, extracción da idea principal, realización de exposicións escritas do texto traballado, resumos, esquemas, utilización de enciclopedias, dicionarios, periódicos. Todo iso axeitadamente á idade e capacidades dos alumnos.
- ◆ Lecturas e exposicións de ideas e opinións persoais así como interpretación de murais e traballos realizados polos alumnos e que contribúen ao desenvolvemento da expresión escrita e oral.
- ◆ Os exemplares da Biblia e demais libros que se usen serán do Departamento de Relixión ou da Biblioteca do Centro polo que non é necesario que os alumnos os merquen.

12. ACCIÓN DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC .

Dado que neste curso 2015-2016 xa está implementado o Proxecto Abalar, en 1º ESO, faremos unha procura axeitada dos recursos que tal Proxecto nos brinda. Nos outros niveis seguiremos actuando tal como os cursos anteriores na medida en que o Centro poida proporcionarlle a este Departamento as aulas de Informática e Audiovisuais.

Desde as clases de Relixión contribuímos ao logro dos obxectivos do plan TIC do Centro mediante a realización de diversas accións cos nosos alumnos tales como:

- Uso de correo electrónico para informar aos alumnos da realización dalgunha tarefa e para recepción dos seus exercicios, actividades e traballos.
- Uso educativo das redes sociais para compartir saberes, técnicas e recursos.
- Presentación de traballos nas aplicacións máis actuais na medida en que as posibilidades técnicas e a formación dos propios alumnos o permitan. Como mínimo farán uso dun procesador de textos.

-Creación de canles de comunicación con outros alumnos de Relixión doutros centros da mesma localidade e outras.

-Blogs de aula coa participación activa do alumnado. Presentación dos contidos de xeito atractivo e novedoso desde os blogs da materia de Relixión.

-Uso de ordenadores Abalar.

-Visitas a sitios web oficiais da Igrexa (Santa Sé, Arquidiocese, Conferencia Episcopal), a páxinas de contido bíblico ou relacionadas co voluntariado e o labor social da Igrexa.

-En relación cun dos obxectivos da programación, coñecer a través da Rede a achega da Igrexa á nosa cultura e patrimonio artístico para o que Internet móstrase como un instrumento valioso nun campo que por excelencia é o da imaxe.

-Consultas e visitas a portais católicos tanto polo seu contido conceptual como pola posibilidade de coñecer foros de opinión, blogs e outros campos de comunicación e expresión católicos.

13. ACCIÓN DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.

Na contribución ó Plan de convivencia esta materia de relixión católica ten moitísimo que aportar desde os valores que promove.

En todo momento seguirá as pautas do Plan de Convivencia do Centro así como as indicacións do Departamento de Orientación e das Titorías.

Independentemente diso traballará constantemente aspectos propios da educación para a Paz, o respecto da Natureza, a solidariedade e todos aqueles indicadores xa reflectidos na programación de valores.

As accións:

- ♣ ~ Asistencia puntual e diaria ás clases.
- ♣ ~ Asistencia ó Centro cos materiais necesarios para as clases.
- ♣ ~ Respetto para as persoas que teñen crenzas distintas.
- ♣ ~ Diálogo cos que pensan de xeito diverso.
- ♣ ~ Colaboración para a realización das tarefas propostas polo profesorado.
- ♣ ~ Colaboración para a modificación da conduta do alumno ou alumna e seguimento nos cambios que se produzan.
- ♣ ~ Rexeitamento pacífico de todo tipo de violencia.
- ♣ ~ escoitar para entender.
- ♣ ~ Compartir cos demais.

- ♣ ~ Respecto ós compañeiros e a todo o persoal do Centro.
- ♣ ~ Non permisión de actitudes racistas nin sexistas.
- ♣ ~ Moderación consumista e coidado da hixiene persoal.

PROGRAMACIÓN DE AULA CURSO:2016-17

Materia: RELIXIÓN CATÓLICA

Nivel: 1º, 2º, 3º ,4ºE.S.O. – 1º,2º BACH

APROBADA POLO DEPARTAMENTO O DÍA: 19/09/19 ACTA N°: 45

Asdo.:

Asdo.: ANA PEDREIRA CASTRO

XEFE DE DEPARTAMENTO

ENTREGADA Ó XEFE DE ESTUDOS O DÍA: 30 de Septembro do 2019

VºP^{cc}

O/A XEFE/A DE ESTUDIOS